

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/154/2023
Identifikačné číslo spisu:	8121208984
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8121208984.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35724803, zastúpeného Remedium Legal s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, proti žalovanej D. I., B., R. T., o zaplatenie 1.499,75 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Csp/155/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. novembra 2022 sp. zn. 6CoCsp/15/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. novembra 2022, sp. zn. 6CoCsp/15/2022 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom z 22. apríla 2022 č. k. 11Csp/155/2021-115 žalobu zamietol (výrok I.) a rozhodol, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že právna predchodkyňa žalobcu obchodná spoločnosť Home Credit Slovakia, a. s. ako veriteľka a žalovaná ako dlžníčka 27. februára 2017 uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva o spotrebiteľskom úvere“). Úver poskytnutý žalovanej bol bezúčelovým úverom, jeho výška bola 2.400 eur, mesačná splátka 52,95 eura, počet splátok 72, ročná úroková sadzba vo výške 16,44 % bola rovnaká ako odplata, RPMN 17,8 % a priemerná hodnota RPMN 13,31 %. Celková čiastka na zaplatenie bola vyčíslená na 3.812,40 eura. Splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 03. apríla 2017 a termín konečnej splatnosti bol dohodnutý na 15. marca 2023. RPMN bola vypočítaná na základe údajov vyplývajúcich zo splátkových kalendárov. Úver bol poskytnutý bezhotovostne na konkrétne číslo účtu a bez poistenia. Zmluva obsahovala aj splátkový kalendár s uvedením splatnosti každej splátky a jej rozlíšením na istinu a úrok. splátok. Žalovaná sa prvýkrát dostala do omeškania so splátkou splatnou 15. júla 2018. Právna predchodkyňa žalobcu listom z 19. septembra 2018 vyzvala žalovanú na úhradu dlžnej čiastky úveru vo výške 156,80 eura ihneď a upozornila ju na svoje oprávnenie požadovať okamžité splatenie celého úveru vrátane príslušenstva. Žalovaná dlžné splátky neuhradila, a preto ju právna predchodkyňa žalobcu listom z 26. októbra 2018 vyzvala k splateniu celého čerpaného úveru vo výške 2.268,37 eura v lehote 15 dní od

spísania tejto výzvy. Žalovaná po zosplatnení úveru 16. novembra 2018 uhradila ešte dve mesačné splátky, v dôsledku čoho celkovo veriteľovi zaplatila 900,25 eura. Právna predchodkyňa žalobcu ako postupcu a žalobca ako postupník 14. júla 2021 uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávky, čo oznámil postupcu žalovanej listom z 22. júla 2021.

1.2. Súd prvej inšancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil tým, že žalobca na základe jeho výzvy preukázal to, že si preveroval informácie o príjmoch a výdavkoch žalovanej z externých zdrojov, čím si splnil povinnosť podľa § 11 ods. 2 tretej vety zákona o spotrebiteľských úveroch, avšak napriek jeho výzve nepreukázal splnenie povinnosti, v súvislosti s ktorými mal mať určený limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a mal vypočítať spomínaný ukazovateľ postupom podľa § 7 ods. 20 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom metodika tohto výpočtu bola upravená v opatrení NBS č. 10/2017 zo 14. novembra 2017. Interný výpočet, ktorý predložil na základe jeho výzvy žalobca, nie je v súlade s metodikou výpočtu ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a navyše žalobca nepreukázal, že by veriteľ mal určený limit pre tento ukazovateľ v zmysle ustanovenia § 7 ods. 19 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie týchto povinností zákonodarca kvalifikoval ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa konať s riadnou odbornou starostlivosťou pri poskytovaní úveru v ustanovení § 11 ods. 2 štvrtej vete zákona o spotrebiteľských úveroch, čo malo za následok zákonnú fikciu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru (žalobca však v tomto spore neuplatňuje zmluvný úrok ani poplatky), ale spôsobuje aj nemožnosť predčasného zosplatnenia úveru s poukazom na zásadu „a minori ad maius“ podľa § 11 ods. 2 prvej vety zákona o spotrebiteľských úveroch. Znamená to, že veriteľ nebol oprávnený úver predčasne zosplatniť a keďže tak urobil jednostranným právnym úkonom, tento posúdil ako absolútne neplatný pre rozpor so zákonom, teda s ustanovením § 11 ods. 2 prvou vetou zákona o spotrebiteľských úveroch s poukazom na ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na tento právny záver posúdil platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky s poukazom na ustanovenie § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzhľadom na záver o neplatnosti predčasného zosplatnenia úveru a skutočnosť, že konečný termín splatnosti úveru podľa zmluvy je až 15. marec 2023, veriteľ nemohol previesť žalovanú pohľadávku na žalobcu, a teda zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená medzi ním ako postupcom a žalobcom ako postupníkom je absolútne neplatná pre rozpor so zákonom, teda s ustanovením § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v nadväznosti na ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Neplatnosť zmluvy vedie k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu na uplatnenie tejto pohľadávky, a preto súd žalobu zamietol.

1.3. Avšak aj v prípade platnej zmluvy o postúpení pohľadávky a platnom predčasnom zosplatnení úveru by súd prvej inšancie považoval uplatnenú pohľadávku za premlčanú, na čo musí prihliadať ex offi, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka. Názor žalobcu, že trojročná premlčacia doba plynie od zosplatnenia úveru, je v rozpore so zákonným ustanovením § 103 druhou vetou Občianskeho zákonníka, v ktorej sa jasne uvádza, že pri zosplatnení úveru plynie premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Súd prvej inšancie zastával názor, že premlčacia doba plynie od zročnosti prvej nezaplatenej splátky, teda splátky, s ktorou sa žalovaná prvýkrát dostala do omeškania pred zosplatnením úveru. Právna predchodkyňa žalobcu totiž v liste o zosplatnení úveru neuviedla, pre ktorú nezaplatenú splátku využíva právo na predčasné zosplatnenie úveru. Navyše aj z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka vyplýva, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právna predchodkyňa žalobcu aj s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka mohla úver zosplatniť len pri trojmesačnej omeškanej splátke, teda ak úver zosplatnila 26. októbra 2018, muselo to byť pre splátku splatnú 15. júla 2018 (len pri nej platila podmienka trojmesačného omeškania). V danej veci by za normálnych okolností trojročná premlčacia doba uplynula 16. júla 2021, avšak pri aplikácii zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony trojročná premlčacia doba uplynula 01. októbra 2021 a žaloba bola podaná 26. októbra 2021, t. j. oneskorene a uplatnená pohľadávka je premlčaná.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 10. novembra 2022 sp. zn. 6CoCsp/15/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inšancie (výrok I) a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.1. Pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inšancie nesprávne právne posúdil účinnosť opatrenia NBS č.

10/2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, odvolací súd túto jeho námietku s ohľadom na ustanovenie § 8 tohto opatrenia, v zmysle ktorého opatrenie nadobúda účinnosť 01. januára 2018, akceptuje. Na druhej strane odvolací súd podotýka, že právnej predchodkyňi žalobcu povinnosti, splnenie ktorých súdu prvej inštancie nepreukázala, z ustanovenia § 7 ods. 19 až 42 nepochybne vyplývali, keďže toto ustanovenie bolo v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere účinné. Preto nemožno záver súdu prvej inštancie o nesplnení predmetných povinností právnou predchodkyňou žalobcu hodnotiť ako nesprávny.

2.2. Čo sa týkalo argumentácie žalobcu ohľadom neuplynutia premľacej doby odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci správne aplikoval premľaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka a správne zohľadnil premľanie žalobcom uplatneného nároku. Splnenie dlhu možno dohodnúť aj v splátkach, ak sa tak stane veriteľ môže od dlžníka žiadať len splnenie príslušnej splátky, ktorá sa stane splatnou, resp. zročnou podľa dohody účastníkov, alebo na základe rozhodnutia súdu či uznania práva. Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie, preto pre každú z nich trojročná premľacia doba podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka, plynie samostatne. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že premľacia doba (v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka) začala plynúť odo dňa zročnosti tej splátky od splatnosti ktorej uplynuli tri mesiace a pre ktorú k zosplateniu došlo. Teda tá, ktorá zosplatenie spotrebiteľského úveru vyvolala. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že ak v prerokúvanej veci išlo o splátku splatnú 15. júla 2018, začala týmto dňom plynúť premľacia doba pre splatnosť celého zvyšku dlhu žalovanej. Trojročná premľacia doba zosplateného zvyšku dlhu, uplynula najneskôr 01. októbra 2021. Keďže žaloba bola podaná na súde až 26. októbra 2021, stalo sa tak v čase, keď už nárok žalobcu bol nepochybne premľaný. Podľa odvolacieho súdu bolo možné konštatovať, že žalobca si v konaní uplatňoval premľané právo, ktorého vymáhaniu bráni ust. § 54a Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 879v Občianskeho zákonníka.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalobca navrhol dovolaciemu súdu zrušiť rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namieta v súvislosti s nepreskúmateľnosťou a zmätočnosťou napadnutého rozhodnutia. Žalobca poukázal na to, že v konaní nielen tvrdil, ale aj preukázal (predložením výpisu z úverového registra a ďalšími listinnými dôkazmi), že jeho právny predchodca pred poskytnutím úveru skúmal schopnosť žalovanej splácať poskytnutý úver, ako mu to prikazoval § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nebolo vôbec zrejmé, ako sa odvolací súd s uvedenými listinnými dôkazmi a tvrdeniami vysporiadal. Odvolací súd len poukázal na to, že v čase uzatvorenia zmluvy boli účinné ustanovenia § 7 ods. 19 až 42 zákona o spotrebiteľských úveroch, a teda právny predchodca žalobcu nekonal s odbornou starostlivosťou. Z napadnutého rozhodnutia zároveň nebolo zrejmé, aké dôkazy by považoval za dostatočné na splnenie povinnosti právneho predchodcu žalobcu.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca videl pri riešení otázky začiatku plynutia premľacej doby v spotrebiteľských sporoch v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/132/2021, 5Cdo/224/2021), v zmysle ktorej, v spotrebiteľských sporoch plynie premľacia doba prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Podľa dovolateľa odvolací súd túto právnu otázku vyriešil nesprávne, keďže posudzoval začiatok plynutia premľacej doby tak, že premľacia doba plynie už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Postup, aký zvolili konajúce súdy v predmetnom prípade pri posúdení premľacej doby podľa dovolateľa nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a rovnako vedie k absolútnej nerovnováha v postavení veriteľa a spotrebiteľa a nerešpektuje aktuálnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu. Najskorším dňom, kedy sa v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka mohlo právo vykonať prvý raz bol deň 16. 10. 2018. Premľacia doba by tak v predmetnom prípade uplynula až dňa 30. 12. 2022(16. 10. 2021+76 dní v zmysle zákona č. 62/2020) a pokiaľ právny predchodca žalobcu podal žalobu na súde dňa 26. 10. 2021, bola žaloba podaná včas.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP) zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V podanom dovolaní dovolateľ uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

8. V danom prípade žalobca vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *García Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl.

46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva účastníka civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva účastníka/strany konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatneného návrhu, ako aj špecifickými námietkami účastníka konania. Porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Práve priblížený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerespektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

14. K práve uvedenému sa v odvolacích konaniach pridružuje i faktor umožnenia odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch síce stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstoí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. Ak ale o takýto prípad (nedoplniteľnosti) nepôjde, z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bude mať význam ako udržateľnosť dopĺňujúcej argumentácie tohto súdu samej osebe, tak i to, či sa doplnenie nedostane do takého rozporu

s argumentáciou súdu prvej inštancie, označenou odvolacím súdom za akceptovanú v plnom rozsahu, pri ktorého existencii by už reálne o splnení podmienok § 387 ods. 2 CSP nemožno hovoriť (ale do úvahy by prichádzala len možnosť, že správnou môže byť nanajvýš - pokiaľ vôbec - argumentácia len jedného z oboch nižších súdov).

15. Podľa názoru dovolacieho súdu sa v prejednávanej veci nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) v rozsudku odvolacieho súdu vyskytli.

16. Odvolací súd nezaujal relevantné stanovisko k zásadnej argumentácii žalobcu, premietnutej aj do tej odvolacej, podľa ktorej prvoinštančný súd nesprávne vyvodil hrubé porušenie povinnosti veriteľa konať s riadnou odbornou starostlivosťou pri poskytovaní úveru, tým, že si nesplnil povinnosti v zmysle § 7 ods. 19 až 42 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd na jednej strane vyhovel námietke žalobcu ohľadom nesprávneho právneho posúdenia účinnosti opatrenia NBS č. 10/2017, v zmysle ktorého postupoval aj súd prvej inštancie, na druhej strane sa však vôbec nevysporiadal s dôkazmi, ktoré žalobca predložil v konaní ohľadom skúmania schopnosti žalovanej splácať poskytnutý úver, ako mu to prikazoval § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch.

17. Podľa dovolacieho súdu v danom prípade neboli naplnené zákonné podmienky pre umožnenie odvolaciemu súdu v odôvodnení rozsudku sa iba stotožniť s odôvodnením súdu prvej inštancie ohľadom hrubého porušenia povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri poskytovaní úveru súdom prvej inštancie v jeho rozsudku, vedome tým preberajúc zodpovednosť za kvalitu predmetnej argumentácie, pretože z jeho dôvodov nevyplýva „kvalifikované“ vysporiadanie sa so zásadnou odvolacou argumentáciou žalobcu ohľadom splnenia všetkých povinností (preukázaním listinných dôkazov). Nedostatočnosť, resp. absencia argumentácie nastolenej právnej problematiky žalobcom spočíva v súdom prvej inštancie odôvodňovaní žalobcom tvrdeného splnenia podmienok pre poskytovanie úveru. Podľa žalobcu jeho právny predchodca pred poskytnutím úveru skúmal schopnosť žalovanej splácať úver, ako mu to prikazoval § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch, čo žalobca v konaní preukázal listinnými dôkazmi (napr. predložením výpisu z úverového registra). Odvolací súd si svoju povinnosť vysporiadať sa s predmetnou zásadnou argumentáciou nesplnil a žalobcovi neposkytol žiadnu odpoveď, iba stroho poukázal na podľa neho dostatočne odôvodnený výklad problematiky súdom prvej inštancie.

18. Ak odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaujme k podstatným argumentom oboch procesných strán dostatočné stanovisko, je toto odôvodnenie nedostatočné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné, čo vylučuje akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie je z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími námietkami, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. ak aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces (obdobne napr. sp. zn. 6Cdo/232/2020).

19. Najvyšší súd v danom prípade pripomína, že súdy musia nielen rešpektovať právo, ale aj jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo ako hodnotový činiteľ. Pre hľadanie práva je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické, čo však nezbavuje súdy z povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie sporu.

20. Vzhľadom na žalobcom dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP (bod 3.1.), dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto už bez potreby zaoberania sa s ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1

písm. a) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

21. Najvyšší súd záverom zdôrazňuje, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimacy každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

22. Najvyšší súd zároveň upozorňuje, že problematiku premlčania, ktorú žalobca namietal v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd riešil v rozhodnutí 7Cdo/268/2020 (R 29/2023) v zmysle ktorého, podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.